

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Васка Станчева-Попкостадинова**, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград

за дисертационен труд на тема „Ефективност на подкрепата за възрастни хора с увреждания в социални услуги в общността“ с автор **Мария Благоева Стойкова**, за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление

3.4. Социални дейности,

докторска програма „Организация и управление на социалните дейности“

Актуалност на проблема

Дисертационният труд е посветен на актуален проблем на социалната работа.

През последните години разкриването на услуги в общността е сред приоритетите в процеса на подобряване качеството на живот на хората с увреждания. Все още проучванията в тази област са малко на брой. Чрез дисертационния си труд Мария Стойкова представя първото по рода си комплексно проучване на ефективността на социалната подкрепа за възрастни хора с увреждания в социални услуги в общността и предлага препоръки за оптимизиране на практиката.

Характеристика и анализ на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 192 страници и е структуриран в следните части: увод, три глави, изводи, заключение, приноси, литература и приложения.

Литературният обзор включва концептуално разглеждане на съвременни модели на увреждането, социална подкрепа за хората с увреждания, качество и ефективност на социалната подкрепа, качеството на живот като многоизмерен конструкт и мярка за ефективност. Поставен е акцент върху самоопределяне, самооценка и овластяване на хората с увреждания в контекста на социалната подкрепа. Дискутира се интегрираният подход на грижа, прилагането на който може да подобри качеството на живот на индивидите в общността. Много логично, въз основа на представения обзор, се извежда и формулира необходимостта от разработването на дисертационния труд.

Методология на проучването

Хипотезите (4), целта и задачите са формулирани точно и са обосновани логически.

Обект на проучването е социалната подкрепа за лица с увреждания, потребители на социални услуги в общността (24) в седем общини в Югозападен регион.

Предмет на изследването е ефективността на социалната подкрепа за хора с увреждания, потребители на услуги в общността, и факторите, които я обуславят.

В проучването участват 321 лица: 129 потребители, 60 членове на техните семейства и 132 специалисти и ръководители на услуги в общността, предоставящи социална подкрепа за възрастни хора с увреждания.

Инструментарият включва: осем въпросника (пет структурирани и три полуструктурирани), разработени за целите на проучването.

Въпросниците са описани детайлно, като са представени и данни за тяхната надежност.

Приложените статистически методи включват корелационен, регресионен, дисперсионен и конвенционален контент-анализ.

Коректно е представена организацията на проучването, дефинирани са критерии за включване на участниците.

Резултатите от проучването и техният анализ са представени коректно и аргументирано, в съответствие с поставените цели и задачи и потвърждават формулираните хипотези. Резултатите са онагледени с 18 таблици и 50 фигури.

Дисертационният труд има *безспорни приноси*, които имат научно-практически характер и се отнасят до:

-представяне на обобщени теоретични и емпирични данни, представляващи солидна основа за актуализиране на политиките за социална подкрепа и социално включване на възрастни хора с увреждания;

-разработена и апробирана е комплексна методика за оценка ефективността на социалната подкрепа в общността за възрастни хора с увреждания, базираща се на информация от потребители, техните близки и специалисти, предоставящи услугите.

Библиографията включва 246 източника, от които 55 са на кирилица, 191 - на латиница, както и 3 електронни източника.

Представени са 11 приложения, съдържащи въпросници и статистически данни.

Езикът и стилът на изложението са ясни и точни, цитирането е съобразено със стандартните изисквания.

Цялостното техническо оформяне на дисертацията е коректно, като са спазени изискванията за структуриране и онагледяване.

Във връзка с дисертационния труд, Мария Стойкова е публикувала 4 статии, в две от които е самостоятелен автор. Резултати от дисертационния труд са представени на 4 научни форума в страната.

Авторефератът е в обем от 40 страници, съответства на съдържанието на дисертационния труд и отговаря на определените изисквания.

Препоръчвам на Мария Стойкова да публикува резултатите от проучването в монография с особен акцент върху конкретните препоръки за специалистите и за разработващите стратегии и политики за услугите за възрастните хора с увреждания.

Лични впечатления

Познавам Мария Стойкова от студентските ѝ години като много отговорен и коректен човек. Тя умело съчетава практическата работа с възрастни хора с увреждания с изследователската и преподавателска дейност в катедра „Медико-социални науки“, като проявява изключителна прецизност и инициативност.

Обобщение

Чрез разработения дисертационен труд Мария Стойкова показва задълбочени теоретични знания в областта на социалната работа с възрастни хора с увреждания, умение да анализира и обобщава литературни източници, да организира и провежда самостоятелно научно изследване, да прецизира, обработва и анализира получените резултати, да формулира изводи и реалистично да очертава приносите от работата си.

Представеният за становище дисертационен труд е първи по рода си в страната и може да служи като основа за проучвания, свързани с ефективността на предлагана подкрепа и в други области на социалната работа, както и да бъде използван за разработване на стратегии за планиране на услуги в общността.

Заклучение

Дисертационният труд на Мария Стойкова напълно отговаря на всички задължителни условия, количествени и качествени показатели за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“, в съответствие с изискванията на Закона за

развитие на академичния състав в РБългария, Правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград .

Гореизложеното ми дава основание убедено да препоръчам на членовете на уважаемото научно жури да гласуват положително за присъждане на Мария Благоева Стойкова образователната и научна степен „доктор“, професионално направление 3.4. Социални дейности.

23.04.2019 г.
гр. Благоевград

Изготвил становището:

Доц. д-р Васка Станчева - Попкостадинова

